

Ohjeet Lopen seurakunnan jumalanpalvelusavustajille

Messussa avustaa yleensä vähintään kaksi vapaaehtoista eri tehtävissä, ja yksi ehtoollisavustaja. Tehtäviä voidaan jakaa tilanteen mukaan eri tavoilla.

Vuorolistat: Ilkka Juote huolehtii messuavustajalistojen laatimisesta kausittain. Muutokset tai peruutukset voi ilmoittaa Juotteelle. Jos sovittuun jumalanpalvelukseen on vähän aikaa, muutokset voi ilmoittaa suoraan ko. messun liturgille, tai kirkkoherranvirastoon.

Yhteydenotto ennakkoon: Tietyn messun liturgi soittaa sovituille avustajille viimeistään edeltävänä perjantaina ja varmistaa, että ko. henkilö on tulossa, ja sopii tehtävistä mikäli poikkeavat normaaleista. Tällöin avustaja saa tietoonsa myös luettavan raamatunkohdan.

Pukeutuminen: Avustajia pyydetään huomioimaan tilanteen mukainen pukeutuminen. Tavallisena pyhäpäivänä normaali siisti vaatetus riittää, erityispyhinä (esim. kiirastorstaina, pyhäinpäivänä tai itsenäisyyspäivänä) avustajien on syytä huomioida juhlapäivän luonne. Avustajista yleensä ainoastaan ehtoollisavustaja pukeutuu albaan messun ajaksi.

Tapaaminen ennen jumalanpalvelusta: Liturgi ja avustajat tapaavat yleensä kirkossa puoli tuntia ennen jumalanpalvelusta, normaalisunnuntaina siis 9.30. Tällöin varmistetaan vielä, että kaikki sovitut henkilöt ovat paikalla, ja käydään läpi messun kulku ja tehtävät.

Messussa on yleensä seuraavat tehtävät:

Ennen messua: virsikirjojen, käsiohjelmien ja päivitysluskojen esillelaitto kirkon takaosassa. Tässä vaiheessa kannattaa viedä myös avustajille etupenkkiin virsikirjat ym. Avustajat voivat olla sopivasti toivottamassa tervetuloa, kuitenkin huomioiden sen, että osa seurakuntalaisista haluaa tulla kirkkoon ”hiljaisesti”.

Sakaristorukous ja kulkue messun alussa: Avustajat ja messun toimittajat kokoontuvat sakaristorukoukseen vähän ennen messun alkua. Messu alkaa yleensä ristikulkueella. Yleensä suntio kantaa ristiä, kaksi avustajaa kantaa kynttilöitä, yksi avustaja (usein ehtoollisavustaja) kantaa evankeliumikirjaa. Kulkue pysähtyy alttarin eteen kunnioittamaan alttaria, ja vie sen jälkeen ristin ja kynttilät telineisiin lukupulpetin taakse. Evankeliumikirjan kantaja vie kirjan lukupulpettiin, ja kaikki menevät paikoilleen istumaan.

Ristikulkueen järjestys:

ristinkantaja
kynttilän kantajat vierekkäin
evankeliumikirjan kantaja
muut avustajat (pareittain)
liturgi

Vanhan ja uuden testamentin tekstien lukeminen: Liturgi tulostaa tekstin valmiiksi riittävän suurella fontilla, ja laittaa samaan paperiin tekstiä ennen sanottavan kehotuksen ”Kuulkaamme Jumalan sanaa X kirjan luvusta X” sekä loppuun ”Tämä on Jumalan sana.” Luettavien tekstien välissä on yleensä vastausmusiikki. Teksti luetaan melko hitaasti kuuluvalla äänellä kohti mikrofonia.

Evankeliumikulkue (jää pois paastonaikana): Kulkueeseen osallistuvat ristinkantaja, kynttilöiden kantajat sekä liturgi. Kun liturgi ilmoittaa evankeliumin, ristinkantajan johdolla haetaan risti ja kynttilät. Liturgi on kulkueessa viimeisenä. Ristinkantaja asettuu kirkon ”lattiatasolle” kasvot kohti alttaria, kynttilänkantajat alemmalle portaalle kasvot kohti toisiaan, liturgi ylemmälle portaalle kasvot kohti seurakuntaa. Evankeliumin lukemisen jälkeen kulkue vie ristinkantajan johdolla ristin ja kynttilät telineisiin. Tämän jälkeen kulkueeseen osallistujat palaavat omille paikoilleen.

Kynttilöiden sytyttäminen kastetuille ja vainajien muistoksi: Ennen esirukousta seurakunnalle ilmoitetaan, ketkä on kastettu, ketkä kuulutetaan (tai on vihitty) avioliittoon ja ketkä on siunattu haudattaviksi. Kynttilöiden sytyttäjät tulevat lukupulpetin viereen, saavat esirukouksen lukijalta tuohuksen, jonka sytyttävät lukupulpetin edessä olevasta pääsiäiskynttilästä. Yksi avustaja lähtee sytyttämään kynttilän kaste- ja lähetyskynttelikköön rukouksen merkiksi jokaiselle kastetulle. Toinen avustaja menee sytyttämään kynttilät vainajien muistoksi alttarin takana olevalle kredsenssipöydälle. Kynttilöiden sytyttämisen jälkeen avustajat hiljentyvät kuolleiden kiitoksen (soitto) ajan, minkä jälkeen avustajat sammuttavat tuohukset ja voivat istua lähimmällä penkillä esirukouksen ajan. Esirukouksen jälkeen (kun seurakunta on laulanut kaksinkertaisen aamenen) avustajat palauttavat tuohukset lukupulpettiin ja palaavat paikalleen tai jatkavat keräämään kolehtia.

Kolehti: Normaali-pyhänä kolehtia kerää kaksi avustajaa. Avustajat hakevat pitkävartiset haavit alttarin sivuilta, ja keräävät kolehdin toinen kirkkosalin toiselta ja toinen toiselta puolelta. Urkuperillä ei tarvitse käydä. Kolehdin kerääjät odottavat, että kaikki kerääjät ovat valmiit, minkä jälkeen tuovat kolehtihaavit alttarin ääreen liturgille siunattaviksi. Tämän jälkeen haavit viedään takaisin paikalleen, ja kolehdin kerääjät palaavat takaisin penkkiin.

Ehtoollisella avustaminen (koskee vain sovittuja tehtävään koulutettuja ehtoollisavustajia). Avustaja tulee uhrivirren aikana saarnastuolin taakse, jossa kädet desinfioidaan, ja istuu sivupenkille. Isä meidän –rukouksen jälkeen ehtoollisavustaja tulee alttarille liturgin viereen. Pappi jakaa yleensä leivän, avustaja viinin, mutta tarvittaessa maallikkoavustaja voi jakaa molemmat papin asettamat ehtoollisaineet (esim. jakaessaan ehtoollista liturgille, tai jos ehtoollinen jaetaan kastamalla leipä viiniin). Leivän jakaja siunaa konfirmoimattomat henkilöt, jotka eivät ota ehtoollista, halutessaan myös viinin jakaja voi siunata. Pappi lisää tarvittaessa viiniä avustajalle ehtoollismaljaan. Alkoholiton viini on pienessä lasikannussa alttarin takana olevalla kredsenssipöydällä. Ehtoollisen jakajat nauttivat ehtoollisen viimeiseksi, minkä jälkeen avustaja palaa paikalleen.

Lähetäminen: Useimmiten ehtoollisavustaja lähettää seurakunnan messusta takaisin maailman keskelle. Lähetäessä esitetään lyhyt kutsu kirkkokahville (jos on), ja sanotaan ”Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten.”

Kulkue ja loppujärjestelyt: Kulkue palaa sakastiin samassa järjestyksessä kuin tulikin. Sakastissa risti ja kynttilät asetetaan paikalleen, minkä jälkeen hiljennetään vielä liturgin johdolla pienen kunnian ajaksi. Tämän jälkeen avustajien toivotaan vielä auttavan virsikirjojen, käsiohjelmien ja päivitysluokkien palauttamisessa paikoilleen. Yksi avustaja hakee kolehdin yhdessä liturgin kanssa.